

Posudek oponenta disertační práce Mgr. Lenky Rázgové

**“Využití zkušenosti zprostředkovaného učení ve školní výuce
pro kognitivní rozvoj žáků”**

předkládané v roce 2017 na Katedře psychologie FF

Stručná charakteristika práce a její celkové zhodnocení

Disertační práce „*Využití zkušeností zprostředkovaného učení ve školní výuce pro kognitivní rozvoj žáků*“ představuje kvalitní odborný počín ve vztahu ke vzdělávání žáků základní školy a podpoře jejich kognitivního rozvoje. Za zvláště zdařilou považuji tu část práce, která se věnuje přístupům a teoriím učení vycházejícím z prací R. Feuersteina. Domnívám se, že by měla být ve vhodné podobě publikována s cílem obohatit teoretické přístupy k edukační praxi i tuto praxi samotnou, zejména se zaměřením na profesní dovednosti učitelů (oborové, didaktické i diagnostické povahy).

Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

Disertační práce L. Rázgové se zabývá velmi aktuální problematikou edukační praxe, která se dotýká každého žáka a obecně reaguje na potřeby školní praxe u nás. Často z úst či per laiků i odborníků slyšíme či si můžeme přečíst, že nejlepší investicí je investice do vzdělání. Sama o tom nikterak nepochybuji, ale zároveň je třeba uvést, že hledat optimální postupy pro vzdělávání dětí i dospívajících, pro podporu jejich kognitivního vývoje je v současné době velkou odbornou výzvou.

Předložená disertační práce (celkem 188 stran, z toho 168 stran textu) má teoreticko-empirický charakter a jejím cílem je přispět novějšími poznatky pro práci učitele a školní praxi. Studie je tematicky sevřená, logicky a přehledně členěná, směřuje od obecnějších ke konkrétnějším poznatkům a navíc k možným aplikacím pro edukační prostředí školy. Podle mého názoru těžiště práce tkví ve 3. – 6. kapitole, které obsírně seznamují s kognitivním přístupem ke vzdělávání podle R. Feuersteina i souvisejícími přístupy. Je jedinečným přehledem základních principů kognitivního přístupu a jeho podstatných souvislostí. Tato dosti rozsáhlá část (přibližně 100

stran) je doslova nabytá množstvím informací, místy až příliš zhuštěně prezentovaných, ale vcelku logicky uspořádaných a srozumitelně vykládaných.

Autorka pracuje převážně s primárními prameny, které jsou s hlubokým porozuměním a vlastní invencí i zkušeností se školní praxí dobře zpracovány. Kapitoly teoretické a teoreticko-praktické jsou dobře provázané s kapitolou metodologickou i částmi věnovanými realizaci výzkumu a jeho výsledkům.

Empirická část práce se zaměřila na dva základní cíle, které jsou dobře rozpracovány a formulovány v předpokladech pro výzkumné šetření. Design výzkumu je poměrně náročný s ohledem na realizaci a zejména pak kontrolu sledovaných postupů a tím i výsledků (např. práce učitelů v experimentálních i kontrolních skupinách). Samotný sběr dat byl velmi pracný a náročný na zpracování. Zaměření výzkumu i jeho rozsah jsou u nás výjimečné, výsledky cenné a otevírají další možnosti pro výzkum a aplikace.

Výsledky výzkumu jsou prezentovány přehledně, strukturovaně, autorka využívá převážně podrobný popis získaných dat, což je relevantní cílům i designu výzkumu. Diskuze „poněkud méně důsledně drží svůj tvar“ a obsahuje i shrnutí výsledků výzkumu.

Závěr pak je střízlivým a věcným završením předložené studie.

K formální úrovni zpracování disertační práce nemám zásadní připomínky. Autorka relevantně pracuje s odbornými zdroji a patřičnými bibliografickými odkazy, pracuje koherentně se zkratkami, důsledně a přirozeně pracuje s odborným jazykem. Text je kultivovaný a odborně vytříbený.

Vlastní přínos disertační práce

Disertační práce L. Rážgové představuje kvalitní teoreticko-empirickou studii, která se opírá o bohatý soubor odborných pramenů, velice dobře je zpracovává a realizuje dosti rozsáhlé výzkumné šetření přímo v podmínkách edukační práce učitele v základních školách.

Dotazy k obhajobě

- Bylo možné pozorovat rozdíl mezi chlapci a dívkami v experimentální skupině (v situaci učení přístupem MLE i v samotných výsledcích výzkumu)?

- Jak lze charakterizovat rozdíly mezi intervencemi při poradenském působení na kognitivní rozvoj dítěte postupy vytvořenými nebo inspirovanými R. Feuersteinem a skupinovou prací učitele se školní třídou vycházející ze stejných principů?

Závěr

Předloženou studii Mgr. Lenky Rázgové lze akceptovat jako **disertační práci, která splňuje požadavky** standardně kladené na odborné studie tohoto druhu v oboru sociální psychologie, a proto **doporučuji práci k obhajobě** (s klasifikací prospěla).

11. 5. 2017

doc. PhDr. Ilona Gillernová, CSc.